

RECENZII, PUBLICAȚII RECENTE

Medicina Geriatrică - dezvoltare și schimbare în context european

Șef lucr. univ. dr. Sorina Maria Aurelian^{1,2}, Asist. univ. dr. Ana-Gabriela Prada^{1,2}, Conf. univ. dr. Ana Capisizu¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila", București, Romania, ²Spitalul de Boli Cronice Sf. Luca, București, Romania,

³Geriatric și gerontologie

Anul acesta, într-un oraș nordic, frumos și digitalizat, Helsinki, s-a desfășurat cea de-a 19- a ediție a Congresului Societății Europene de Geriatric și Gerontologie. În prim planul tematicii congresului s-a aflat îmbătrânirea sănătoasă, ca scop activ într-o societate în schimbare "*Healthy Aging in the Changing World*".

Printre temele abordate în cadrul acestui congres, cele care au privit telemedicina (de la monitorizare până la recuperare) au fost de un real interes. În acest sens, un studiu realizat la Universitatea din Amsterdam recomandă utilizarea tehnologiei în anumite condiții- respectând normele de etică aprobate și acceptate la nivel național și internațional. Pentru ghidarea și implementarea tele-reabilitării în practica zilnică de către profesioniști este necesar de implementat trei etape: 1) asigurarea că tehnologia este fezabilă pentru comunități cu alfabetizare digitală limitată în domeniul sănătății; 2) dezvoltarea instrumentelor de instruire și orientare 3) formarea profesioniștilor în reabilitare medical (1).

Un alt studiu, în aceeași direcție, s-a realizat în Italia, cu sprijinul Ministerului Sănătății, la Universitatea din Bari, de către o echipă multidisciplinară condusă de Marina Barbagelata. Studiul italian-*The PRO-HOME Study* a evaluat eficacitatea unei intervenții multicomponente bazate pe tehnologie, la pacienții externai din secția de patologie geriatrică acută, într-o casă inteligentă cu senzori speciali, robotică și alte tehnologii de asistență, cu scopul de a reduce durata spitalizării și pentru a preveni complicațiile pe termen lung ale acestora (2). Intervențiile au avut mai multe componente legate de exercițiile cognitive, de activități fizice efectuate cu ajutorul tehnologiei, de programe educaționale privind stilul de viață și îngrijirea bolilor cronice, inclusiv un protocol de terapie prin muzică. Evoluția acestor pacienți a fost monitorizată pe baza Evaluării Geriatriche Comprehensive (CGA) și a Indicelui de prognostic multidimensional (MPI). Concluzia studiului arată că, un asemenea serviciu de *externare digitalizată* scurtează perioada de spitalizare cu cel puțin 2 zile, iar recuperarea se realizează într-un mediu informal, mai confortabil pentru vârstnicul fragil.

O altă temă importantă, dezbătută la congres a fost sesiunea dedicată farmacoterapiei geriatrice, a polipragmaziei și a prioritizării tratamentului comorbidităților. Grupul de lucru al Societății Europene de Medicină Geriatrică a redactat un nou material intitulat *Optimizarea farmacoterapiei și strategiile de prescriere la adulții în vârstă care prezintă comorbidități* (EUGMS SIG On Pharmacology Recommendations).

Polipragmazia inadecvată este foarte răspândită în rândul adulților în vârstă și reprezintă o preocupare semnificativă în cadrul politicilor de sănătate. Reevaluarea periodică a medicamentelor și implementarea strategiilor de (de)prescriere la vârstnicii cu polipatologie și polipragmazie este o sarcină în mod inherent complexă și provocatoare. De asemenea, în plenul congresului s-a prezentat ultima versiune-numărul 3 (prima fiind publicată în urmă cu 15 ani) a criteriilor STOPP/START pentru prescrierea medicației potențial inadecvate la persoanele în vârstă. Aceste criterii vor avea un rol major în managementul clinic geriatric și vor contribui la îmbunătățirea sănătății și calității vieții adulților în vârstă (3).

În paralel cu desfășurarea congresului au avut loc întâlniri legate de activitatea din cadrul proiectului *PRoMoting GeRIatric Medicine IN countries where it is still eMerGing*, recent lansat prin programul COST Actions (European Cooperation in Science & Technology), care urmărește posibilitățile de dezvoltare ale specialității de Geriatrie și gerontologie în țările unde există o nevoie pentru această specialitate.

Scopul și obiectivul principal al proiectului este de a defini conținutul activităților de educație și formare, a principiilor de bază ale îngrijirii persoanelor vârstnice, destinate profesioniștilor care nu sunt specializați în medicina geriatrică (MG). Principiile trebuie să fie adaptate contextului local, nevoilor și activelor părților interesate și posibilităților pragmatic, la nivel național, în special pentru țările în care MG este încă în curs de dezvoltare.

Medicina Geriatrică este domeniul medicinei care se ocupă de sănătatea, bunăstarea și recuperarea adulților în vârstă și care abordează un management complex, holistic clinic, ce joacă un rol important în această strategie. O parte considerabilă în apariția dizabilităților și a scăderii calității vieții în ultimii ani de viață este evitabilă, sau gestionabilă eficient, printr-o evaluare periodică a adulților vârstnici. Principala cauză a dizabilității sunt bolile cronice netransmisibile, multe dintre ele putând fi prevenite sau amânate în timp util prin intervenții medicale la nivelul stilului de viață, mediu înconjurător sau printr-o intervenție farmacologică precoce. MG se adresează nu numai stării fizice, ci și stării mentale, emoționale, sociale ale adulților vârstnici, punând accent pe păstrarea funcționalității, a independenței, chiar și în prezența bolilor cronice multiple.

Medicina Geriatrică poate acționa ca un motor cheie pentru inovare în asistența medicală, așa cum este prevăzut și de Organizația Mondială a Sănătății (OMS). Rolul MG este de a promova transformarea asistenței medicale cu alinierea la modelele integrate de îngrijire și în sănătate, prin furnizarea de servicii de îngrijire standardizate, bazate pe dovezi, pentru toate profesiile implicate în procesele de îngrijire din Europa (4).

Cu toate acestea, în prezent, țările au medii variate de infrastructură geriatrică iar persoanele în vârstă, cu reședința în diverse țări europene nu par să aibă aceleași oportunități de acces la servicii specializate de îngrijire. Dincolo de variațiile de statut economic și social în Europa, sistemele de asistență medicală și educaționale ale profesioniștilor din domeniul sănătății variază foarte mult între ele.

Un alt scop al acestui proiect este acela de a alinia educația pe linie geriatrică cu adoptarea unei curricule comune europene la nivel universitar, precum și, pe termen lung, eliberarea unui certificat European de specializare în medicina geriatrică. Proiectul se va desfășura pe o perioadă de 4 ani iar creșterea gradului de conștientizare a publicului cu privire la valoarea adăugată a îngrijirii geriatrice specializate, a alfabetizării geriatrice printre profesioniștii din domeniul sănătății, ar putea convinge guvernele pentru aplicarea unor acțiuni globale, orientate spre îmbunătățirea sănătății, a serviciilor și calității vieții persoanelor vârstnice din întreaga Europă.

Societatea este în curs de schimbare, cu cerințe la standarde din ce în ce mai înalte privind asigurarea calității îngrijirii în domeniul sănătății, a prevenției prin diagnostic precoce, a recuperării și accesibilității la sănătate. Medicina Geriatrică este o ramură complexă ce va căpăta din ce în ce mai multă importanță în medicina viitorului, integrând mai multe componente, de la cea de diagnostic până la cea de recuperare și îngrijire, pentru reducerea dizabilităților și creșterea calității vieții persoanelor vârstnice.

Conflict de interese: nu există

Acknowledgments: Toți autorii au avut contribuție egală la acest articol

Bibliografie

1. Pol M, Qadeer A, van Hartingsveldt M, Choukou MA. Perspectives of Rehabilitation Professionals on Implementing a Validated Home Telerehabilitation Intervention for Older Adults in Geriatric Rehabilitation: Multisite Focus Group Study. *JMIR Rehabil Assist Technol.* 2023;10:e44498. Available from: doi: 10.2196/44498. PMID: 37463040; PMCID: PMC10394599.
2. Facchinetti G, Petrucci G, Albanesi B, De Marinis MG, Piredda M. Can Smart Home Technologies Help Older Adults Manage Their Chronic Condition? A Systematic Literature Review. *Int J Environ Res Public Health.* 2023;20(2):1205. Available from: doi: 10.3390/ijerph20021205. PMID: 36673957; PMCID: PMC9859495.
3. Rochon PA, Stall NM, Reppas-Rindlisbacher C, Gurwitz JH. STOPP/START version 3: even better with age. *Eur Geriatr Med.* 2023;14(4):635-637. Available from: doi: 10.1007/s41999-023-00784-z. PMID: 37256474; PMCID: PMC10231291.
4. Nestola T, Cesari M. WHO Approach to Healthy Aging. In: Wasserman, M., Bakerjian, D., Linnebur, S., Brangman, S., Mims, A., Johnson, J.C. (eds) *Geriatric Medicine.* Springer, Cham. 2023. Available from: https://doi.org/10.1007/978-3-030-01782-8_105-1[Accessed 30th September 2023].